

سناریوهای مسکو نسبت به افزایش تنش ها میان گرجستان و روسیه

روسیه برای دستیابی به اهداف ژئوپلیتیک خود در قفقاز جنوبی، به طور فعال از آشفتگی های سیاسی اخیر در گرجستان در حال بهره برداری است.

به گزارش آران نیوز: اعتراضات خیابانی در تفلیس وارد ششمین هفته خود شده است و تظاهرکنندگان هم چنان خواستار استعفای گئورگی گاخاریا وزیر کشور گرجستان هستند. معترضان، وزیر کشور گرجستان را متهم به سرکوب شدید تجمع اعتراضی در تاریخ ۲۰ ژوئن می کنند.

در تاریخ ۲۰ ژوئن تظاهرات نیروهای مخالف دولت گرجستان در اعتراض به سفر هیئت پارلمانی روسیه به این کشور برای شرکت در مجمع بین پارلمانی کشورهای ارتدکس در تفلیس به خشونت کشیده شد و در جریان آن ۲۴۰ نفر مصدوم و ۳۰۵ نفر نیز بازداشت شدند. پس از این اعتراضات که در مقابل پارلمان گرجستان در خیابان روستاولی در مرکز شهر تفلیس روی داد، پلیس ۱۹ معترض از جمله چند تن از رهبران احزاب اپوزیسیون را به اتهام خشونت ورزی بازداشت و روانه زندان کرد. «نیکا ملیا» رئیس شورای سیاسی حزب حرکت ملی متحد (وابسته به میخائیل ساکاشویلی رئیس جمهور سابق گرجستان) از سوی دادگاه محکوم به حبس خانگی شد. هم چنین «ایراکلی اکرواشویلی» بنیان گذار «حزب گرجستان پیروز» و وزیر دفاع سابق گرجستان روز پنجشنبه ۲۵ ژوئیه به اتهام سازماندهی، هدایت و مشارکت در خشونت های جمعی بازداشت و در نهایت در روز یکشنبه ۲۷ ژوئیه پیش از برگزاری دادگاه رسیدگی به اتهاماتش به زندان منتقل شد. علاوه بر این «ایراکلی اکرواشویلی»، چهار نفر دیگر شامل «موریس ماچالیکاشویلی»، «الیا ماریشویلی»، «بجان لورتکیپخانیدزه» و «گئورگی کوردوانیدزه» نیز با اتهامات مشابه بازداشت شده و به زندان فرستاده شدند. همه این ۱۹ نفر متهم به سازماندهی، رهبری و مشارکت در خشونت های گروهی در طی تظاهرات در تفلیس در تاریخ ۲۰ و ۲۱ ژوئیه شده اند و ممکن است به ۹ سال زندان محکوم شوند.

در عین حال، احتمال دستگیری شماری از سیاستمداران اپوزیسیون نیز وجود دارد. «گیگی اوگولاوا» شهردار سابق تفلیس و یکی از رهبران «حزب گرجستان اروپایی» از سوی وزارت کشور جهت بازپرسی فراخوانده شد. مقامات گرجستانی، سیاستمدارانی چون اوگولاوا، ملیا و اکرواشویلی و نیز ده سیاستمدار اپوزیسیون دیگر را متهم به راه اندازی اعتراضات خیابانی در تاریخ ۲۰ ژوئن به منظور تلاش برای کودتا کرده اند.

«ایراکلی اکرواشویلی» چند روز قبل از بازداشت به بیدزینا ایوانیشویلی رهبر حزب رویای گرجستان که از وی به عنوان رئیس دولت در پرده این کشور نام برده می شود هشدار داده بود که می خواهد از جام «ایوانیشویلی» چای بنوشد. در گرجستان عبارت چای نوشیدن کنایه از انقلاب گل رز در سال ۲۰۰۳ است که «اکرواشویلی» در آن نقش فعالی ایفا کرده بود. انقلاب گل رز انقلابی رنگی و بدون خون ریزی بود که در سال ۲۰۰۳ در گرجستان اتفاق افتاد و رئیس جمهور وقت «ادوارد شواردنادزه» را مجبور به کناره گیری کرد. اخیرا «اکرواشویلی» به بازیگری مهم در تنش ایجاد شده پیرامون کانال تلویزیونی «روستاوی ۲» تبدیل شد. ماه گذشته، شبکه تلویزیونی «روستاوی ۲» پس از اعتراض صدها نفر به عملکرد یکی از مجریان این شبکه پخش خود را به صورت موقت متوقف کرد. «گئورگی گابونیا» یکی از مجریان این شبکه برنامه خود را با فحاشی به «ولادیمیر پوتین» رئیس جمهور روسیه آغاز کرده بود. هفته گذشته دادگاهی در تفلیس کیبار خالواشی از تجار معروف گرجستانی و نزدیک به حزب حاکم را به طور رسمی به عنوان مالک جدید شبکه تلویزیونی روستاوی ۲ منصوب کرد. این تغییر مالکیت به طور رسمی در اداره ثبت گرجستان نیز ثبت شده است. بر اساس داده های اداره ثبت گرجستان، ۶۰ درصد از سهام شبکه تلویزیونی «روستاوی ۲» متعلق به «کیبار خالواشی» است و ۴۰ درصد سهام باقی مانده نیز در اختیار شرکت پانوراما که آن هم متعلق به خالواشی است می باشد. دادگاه حقوق بشر اروپا نیز تصمیم دادگاه تفلیس را تایید کرد. «اکرواشویلی» مدعی است که از نظر قانونی وی مالک کانال روستاوی ۲ می باشد. کارکنان «روستاوی ۲» اعتقاد ندارند وعده های خالواشی مبنی بر عدم مداخله در سیاست های تحریریه این کانال تلویزیونی درست باشد و نگران تغییرات آتی هستند.

در واقع کانال تلویزیونی «روستاوی ۲» از رسانه های اصلی جریان اپوزیسیون در گرجستان است. از این رو مقامات این کشور از تاثیر «اکرواشویلی» بر این کانال می ترسیدند و می توان احتمال داد که یکی از دلایل بازداشت وزیر دفاع پیشین همین مساله است. اکرواشویلی چند روز قبل از دستگیری سندی را به تاریخ سال ۲۰۱۰ منتشر کرد که در آن «خالواشی» اعتراف می کند که وی صرفا بر روی کاغذ مالک رسمی این کانال تلویزیونی است و «روستاوی ۲» در واقع متعلق به اکرواشویلی است. خالواشی در واکنش به این ادعا گفت که این سند جعلی است و اکرواشویلی را بدترین شخصی دانست که در زندگی اش ملاقات کرده است.

«دیوید آوالیشویلی» از اساتید علم سیاست در گرجستان معتقد است که اگر دادگاه های گرجستان از اقتدار کافی برخوردار باشند، این تضادها و اتهامات متقابل می تواند به تقویت ثبات سیاسی و در نتیجه دموکراسی در این کشور منتهی شود. اما به نظر وی سیستم قضایی، پاشنه آشیل دموکراسی در گرجستان است و عدم اعتماد عمومی به استقلال دادگاه ها، دائما مبارزات سیاسی و اختلافات حقوقی را به یک بحران وجودی برای دولت گرجستان تبدیل می کند.

به نوبه خود، روسیه نیز برای دستیابی به اهداف ژئوپلیتیک گسترده اش در قفقاز جنوبی، به طور فعال از آشفتگی سیاسی در گرجستان بهره برداری کرده است. به ویژه، کرملین در تلاش است تا مقامات گرجستانی را تحت فشار قرار دهد تا آنها را وادار به پیگیری یک سیاست وفادارتر نسبت به روسیه کند. برای دستیابی این اهداف، دولت ولادیمیر پوتین از اهرم اقتصادی و مالی استفاده می کند. در پی تظاهرات اعتراض آمیز در تفلیس در تاریخ ۲۰ ژوئن، رئیس جمهوری روسیه دستور توقف پرواز هواپیماهای مسافربری این کشور از ۸ ژوئیه (همزمان با اوج فصل تعطیلات تابستانی) به گرجستان را صادر کرد. دستور پوتین شامل شرکت های هواپیمایی گرجستان نیز شده است. پیش از این، هواپیماهای ۶ شرکت هواپیمایی روسیه و ۲ شرکت گرجستانی پروازهای متقابل میان دو کشور را انجام می دادند. بنا به آمار رسمی روسیه در پنج ماه اخیر ۵۴ هزار شهروند این کشور به گرجستان سفر کرده اند که در مقایسه با زمان مشابه سال قبل ۳۱ درصد بیشتر است. نهاد دولتی امور گردشگری روسیه پیش بینی کرده که با بکارگیری محدودیت هایی برای شرکت های هواپیمایی، سفرهای گردشگری از روسیه به گرجستان ۶۰ الی ۷۰ درصد کاهش خواهد یافت. صنعت گردشگری گرجستان از این کاهش ناگهانی ورود گردشگران روس شوک مخربی را تجربه کرد. اخیرا شرکت هواپیمایی گرجستان ایرویز در بیانیه ای اظهار داشت: تعلیق پروازهای هوایی مستقیم بین گرجستان و روسیه ضربه مهمی به گرجستان ایرویز وارد کرد و شرکت را در یک وضعیت مالی چالش برانگیزی قرار داد. این شرکت هواپیمایی مجبور شد حدود ۸۰ درصد بلیط هایی را که قبلاً فروخته شده بود، برگرداند. علاوه بر این، تعداد افرادی که مایل به خرید بلیط هستند به طور چشمگیری کاهش یافته است و این شرکت هواپیمایی به دلیل آن خسارتهایی در حدود ۲۵ میلیون دلار متحمل شده است. این خسارت به بقیه بخش های اقتصاد این کشور نیز سرایت کرد. به عنوان مثال نرخ لاری (پول رسمی گرجستان) به پایین ترین سطح خود در ۲۴ سال گذشته رسید (هر دلار معادل ۳ لاری). مخالفان نیز به دلیل کاهش ارزش پول ملی، تورم زیاد و کاهش سطح زندگی مردم انتقادات زیادی را متوجه دولت ماموکا باختادزه کرده اند. برخی از سیاستمداران نیز خواستار استعفای دولت شده اند.

دومای روسیه در واکنش با توهین های مجری کانال روستاوی ۲ طرح تشدید تحریم ها علیه گرجستان را در دستور کار داشت. اما پوتین با این کار مخالفت کرده و اظهار داشت: در رابطه با اعمال تحریم های مختلف علیه گرجستان باید بگویم که من این کار را به خاطر احترام به ملت گرجستان انجام نداده ام، هر چند برخی مقامات پارلمانی این مسئله را پیشنهاد کرده اند. برای حفظ روابط با کشور گرجستان من قصد اتخاذ اقدامات مضاعفی در رابطه با این کشور را نداشته و مایل نیستم که وضعیت از این پیچیده تر شود. با این حال پوتین از مقامات گرجستانی خواست که جلوی اقدامات نیروهای ضد روسی را بگیرند. وی تهدید کرد که روسیه علاوه بر سفرهای هوایی می تواند ارتباط زمینی بین دو کشور از طریق مرز زمینی «آپر لارس» را نیز ممنوع کند. بسته شدن مرز زمینی به احتمال زیاد باعث سقوط هر چه بیش تر ارزش لاری و در نتیجه تورم افسار گریخته در گرجستان خواهد شد. اگر پوتین تصمیم به اعمال تحریم ها بر واردات آب معدنی، شراب، میوه و سبزیجات گرجستانی به روسیه را بگیرد، شوک اقتصادی موجود ممکن است تشدید شود. در این صورت دولت گرجستان مجبور خواهد شد که انتخابات زودهنگام برگزار کند.

در حال حاضر یک وضعیت متناقض ایجاد شده است. از یک سو مسکو با ایجاد مشکلات برای دولت حاکم گرجستان که گرایشات روسگرایانه دارد در حال تقویت موضع اپوزیسیون غربگرا از جمله حزب حرکت ملی متحد وابسته به میخائیل ساکاشویلی به عنوان فردی است که می توان وی را بزرگترین دشمن پوتین در فضای پس از شوروی دانست. از سوی دیگر نیز هر چقدر دولت گرجستان ضعیف تر شود، بیش تر تلاش خواهد کرد تا مانع از تحریم های روسیه شود، چرا که نمی خواهد به فروپاشی برسد.

در نتیجه استراتژی مسکو، تا کنون تعدادی از رهبران حزب حاکم رویای گرجستان نسبت به روسیه ابراز وفاداری کرده اند و نسبت به نیروهای غرب گرا خصوصا پس از توهین های شبکه «روستاوی ۲» موضع گیری کرده اند. با این حال رهبر حزب رویای گرجستان یعنی بیدزینا ایوانیشویلی خود را در وضعیت نامیدانه ای می بیند. وی خود را با دو سناریوی وحشتناک روبرو می بیند؛ یا تورم کنترل نشده ای که منجر به انقلاب یا شورش های اجتماعی می شود یا ابراز وفاداری هر چه بیش تر به مسکو برای جلوگیری از گسترش تحریم ها. در هر دو حالت، مسکو پیروز ماجرا خواهد بود.

منبع: تسنیم